

Број: 01-283-10/22/P-58-442

Датум: 15. децембар 2022. године

На основу одредби члана 28. тачке 4. и 6. и члана 30. став 2. Закона о електричној енергији (Службени гласник Републике Српске, број 68/20, одлучујући по захтјеву подносиоца оператора дистрибутивног система Мјешовитог Холдинга „Електропривреда Републике Српске“ - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електродистрибуција“ акционарско друштво Пале, за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске на 58. редовној сједници одржаној 15. децембра 2022. године у Требињу, донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е
**о утврђивању потребног годишњег прихода
оператора дистрибутивног система**

1. Привредном друштву Мјешовити холдинг „Електропривреда Републике Српске“ - Матично предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електродистрибуција“ акционарско друштво Пале, утврђује се потребан регулаторни годишњи приход у износу од 23.316.619 КМ за дистрибуцију 362.247.557 kWh електричне енергије.
2. Потребан приход за надокнаду годишњих пренесених трошкова коришћења преносне мреже за Електропренос-Електроприенос а.д. Бања Лука, Независног оператора система у БиХ и системске и помоћне услуге износи 5.476.313 КМ.
3. Укупан годишњи приход за обављање дјелатности из тачке 1. и надокнаду трошкова из тачке 2. који служи за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система износи 28.792.932 КМ.
4. Одобрени приход из тачке 3. диспозитива овог рјешења примјењује се за утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској, који ће се примјењивати за електричну енергију испоручену од 1. јануара 2023. године.
5. Ово рјешење је коначно и објављује се у Службеном гласнику Републике Српске и на интернет страници Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске.

Образложење

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) је 3. маја 2022. године примила Захтјев привредног друштва Мјешовити холдинг „Електропривреда Републике Српске“ - Матично

предузеће а.д. Требиње - Зависно предузеће „Електродистрибуција“ акционарско друштво Пале (у даљем тексту: подносилац захтјева или ЕД Пале) за одобрење тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској, број 06-5088/22 од 29. априла 2022, а који је у Регулаторној комисији заведен под бројем 01-283-1/22. Захтјевом се тражи повећање регулаторног потребног прихода због повећања трошкова рада и одржавања, посебно трошкова зарада и накнада зарада, трошкова производних услуга, повећања трошкова материјала, повећања трошкова дистрибутивних губитака изазваних растом цијена електричне енергије и повећањем захтијеваног поврата на капитал.

На повећање захтијеваног регулаторног потребног прихода утицало је и повећања трошкова преноса електричне енергије и рада Независног оператора система и трошкова системских и помоћних услуга чије утврђивање је у надлежности Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК).

На 43. редовној сједници, одржаној 15. јула 2022. године, Регулаторна комисија је донијела Закључак о провођењу тарифног поступка и одржавању јавних расправа број 01-421-1/22/P-43-240 ради одобрења тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система по захтјевима оператора дистрибутивних система који обављају дјелатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом електричне енергије на територији Републике Српске. Овим закључком утврђени су начин и рокови доставе коментара јавности, прописани услови и критеријуми за стицање статуса странке у поступку, одређени водитељи поступка и утврђен распоред одржавања формалних расправа за свако предузеће појединачно.

У складу са чланом 24. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова (Службени гласник Републике Српске, број 74/12), Регулаторна комисија је, дана 15. јула 2022. године, у дневном листу „Глас Српске“ и на интернет страници Регулаторне комисије објавила Обавјештење за јавност о покренутом тарифном поступку и одржавању јавних расправа, којим је јавност упозната са основним елементима поднесених захтјева, као и о мјесту и времену одржавања формалних расправа. Овим обавјештењем заинтересована лица су позвана да поднесу своје писане коментаре на захтјеве и истовремено обавијештена да могу поднијети Регулаторној комисији захтјев за стицање статуса странке у поступку, наведени критеријуми за стицање статуса странке у поступку и рок за подношење захтјева.

До истека назначеног рока за подношење захтјева за стицање странке у поступку, захтјев је доставио Мјешовити холдинг „Електропривреда Републике Српске“ Матично предузеће а.д. Требиње (у даљем тексту: МХ ЕРС МП).

Регулаторна комисија је, на 45. редовној сједници, одржаној 4. августа 2022. године, размотрила поднесени захтјев за стицање статуса странке у поступку, оцијенила да је основан и да испуњава прописане критеријуме, те донијела Рјешење број 01-421-6/22/P-45-253, којим се усваја захтјев МХ ЕРС МП и утврђује статус странке у поступку ради одобрења тарифних ставова за кориснике дистрибутивног система у Републици Српској.

Водитељ поступка је подносиоцима захтјева 28. јула 2022. године упутио допис број 01-421-5/22, којим су номинована питања о којима ће се расправљати на формалној расправи и од подносиоца захтјева је затражено достављање додатне документације и изјашњења у циљу додатног појашњења ставки из самога захтјева подносиоца. Подносилац захтјева је обавијештен да ће се на формалној расправи проводити доказни поступак за утврђивање битних чињеница на основу којих ће Регулаторна комисија донијети коначну одлуку о захтјевима, те да је неопходно, у циљу ефикаснијег рада на формалној расправи, изјашњења по

наведеним питањима доставити и у писаној и електронској форми, прије саме расправе на којој ће се опуномоћени представници и усмено изјаснити по наведеним питањима.

Подносилац захтјева је 23. августа 2022. године доставио тражена изјашњења на номинована питања за формалну расправу – документ број 06-9498/22 од 22. августа 2022. године под називом „Формална расправа – Захтјеви за одобрење тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система, изјашњавање по питањима номинованим за расправу“. У наведеном документу дати су одговори, појашњења и констатације за одређене техно-економске величине које су садржане у захтјеву подносиоца.

Формална расправа је одржана, дана 2. септембра 2022. године, а одвијала се у складу са одредбама Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова. Подносиоца захтјева и странку у поступку на овој расправи су заступали овлашћени пуномоћници који су приложили уредне пуномоћи у спис.

Укупан захтијевани приход за утврђивање тарифних ставова за корисника дистрибутивног система према захтјеву подносиоца износио је 35.316.092 КМ, од чега за регулаторни потребан приход за оператора дистрибутивног система 31.353.877 КМ и за покривање трошкова коришћења преносне мреже у износу од 3.962.215 КМ.

Након разматрања поднесеног захтјева са пратећом документацијом, те оцјене доказа изведених на формалној расправи, водитељ поступка је, на основу одредбе члана 39. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова, сачинио Извјештај водитеља поступка са препоруком за одлучивање, који је, дана 15. новембра 2022. године, достављен странкама у поступку – подносиоцу захтјева и МХ ЕРС МП-у. Странкама је остављен рок за подношење коментара на извјештај до 22. новембра 2022. године.

Подносилац захтјева је доставио коментаре на Извјештај водитеља поступка електронским путем, а затим и путем поште, актом број 05-11964/22 од 22. новембра 2022. године. Достављени коментари подносиоца захтјева разматрани су и дата су образложења у наредном тексту у тачкама на које се коментари односе.

У остављеном року, странка у поступку МХ ЕРС МП није имала коментара на Извјештај водитеља поступка.

Регулаторна комисија је, на 58. редовној сједници, одржаној 15. децембра 2022. године, размотрила цјелокупну документацију из овог поступка и донијела коначно рјешење.

Приликом утврђивања укупног потребног прихода, као и приликом разматрања коментара подносиоца захтјева, Регулаторна комисија је водила рачуна о ефектима промјена на крајње купце у Републици Српској и обавези заштите крајњих купаца у смислу избјегавања наглих и великих промјена тарифних ставова у једном тарифном поступку.

План дистрибуције електричне енергије

Подносилац захтјева засновао је захтјев на потреби дистрибуције електричне енергије за кориснике дистрибутивног система у количини од 341.247.557 kWh на основу трогодишњег електроенергетског биланса за период 2022. до 2024. година, на основу чега је урађен и Извјештај водитеља поступка.

Регулаторна комисија је као основ за утврђивање варијабилних трошкова оператора дистрибутивног система и израчунавање тарифних ставова за коришћење дистрибутивне мреже користила податке из Електроенергетског биланса Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске“ за период 2023. до 2025. године, који је усвојен 21. септембра 2022. године, те је планирана просјечна годишња потрошња корисника дистрибутивног система подносиоца за тарифни период 2023. до 2025. година у количини од 362.247.557 kWh електричне енергије, планирана обрачунска снага од 3.433.472 kW, при чему су извршена потребна усаглашавања у складу са Тарифним системом за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивног система (Службени гласник Републике Српске, број 119/22) (у даљем тексту: Тарифни систем) и планирана прекомјерно преузета реактивна електрична енергија у количини од 13.475.344 kVArh.

Одређивање потребног прихода за дјелатност дистрибуције

Регулативна основа

Подносилац захтјева је, као доказе за утврђивање регулативне основе, која представља основу за утврђивање трошкова пословне активности и поврата на капитал, доставио финансијске извјештаје за 2021. годину, регистар сталних средстава, План пословања за 2022. годину и План пословања за период 2022-2024. годину, те списак отворених инвестиција на дан 31.12.2021. године. Достављена је аналитика средстава која се налазе у припреми на дан 31.12.2021. години и план је да та средства буду активирана у 2022. години. Наведено је да средства из амортизације у цијелости не могу да покрију планиране инвестиције из разлога што се дио средстава из амортизације троши за недостајућа средства за исплату зарада. Када је ријеч о нелиценцираним средствима наведено је да не постоје сазнања да у евиденцији сталних средстава има нелиценцираних средстава, па самим тим она нису ни укључена у регулативну основу. Подносилац је у свом захтјеву доставио кориговану вриједност регулативне основе за тарифни период у износу од 93.428.032 KM. Захтјевани износ средстава у припреми за тарифни период износи 4.259.982 KM. Наведено је да су инвестиције усаглашене са документом просторно планског уређења и да се значајан дио средстава односи на санацију мреже због застарјелости мреже.

Анализом финансијских извјештаја и достављене документације, те на основу изјава подносиоца захтјева, процијењена је нето вриједност сталне имовине на дан 31. децембар 2022. године, према полугодишњим финансијским извјештајима за 2022. годину, пројектованим на 31. децембар 2022. године. Средства у припреми су прихваћена на начин како је достављено у захтјеву. Подносилац захтјева није правилно примјенио одредбе Методологије за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног дистрибутивног система – у даљем тексту: Методологија (Службени гласник Републике Српске, број 11/22) да се приликом израчунавања регулативне основе нето вриједност сталне имовине умањи за трошак амортизације текуће године, као и да се вриједност средстава у припреми која улазе у регулативну основу признају као половина вриједности средстава чије се активирање планира у тарифном периоду. Вриједност трајних обртних средстава која су саставни дио регулативне основе израчуната је у складу са Методологијом, према подацима из финансијских извјештаја за 2021. годину.

Након извршених корекција одређена је вриједност регулативне основе у вриједности **93.471.062**, као што је приказано у табели 1.

Табела 1. Регуллативна основа (КМ)

ОПИС	ОДОБРЕНО
Стална средства на дан 31.12.2022.	95.529.352
Расходовано стална средства у 2023. години	40.458
Средства у припреми у 2023. години	4.707.765
Амортизација у 2023. години	5.362.246
Трајна обртна средства у 2023. години	1.148.107
Стална средства на дан 31.12.2023.	92.480.531
Регуллативна основа у 2023. години	93.628.637
Расходовано стална средства у 2024. години	40.458
Средства у припреми у 2024. години	3.937.649
Амортизација у 2024. години	5.162.246
Трајна обртна средства у 2024. години	1.148.107
Стална средства на дан 31.12.2024.	91.600.534
Регуллативна основа у 2024. години	92.748.640
Расходовано стална средства у 2025. години	40.458
Средства у припреми у 2025. години	4.134.531
Амортизација у 2025. години	5.062.246
Трајна обртна средства у 2025. години	1.148.107
Стална средства на дан 31.12.2025.	92.887.802
Регуллативна основа у 2025. години	94.035.909
Регуллативна основа за 2023-2025.	93.471.062

Трошак амортизације

Према изјашњењу подносиоца, трошак амортизације је планирани износ трошка амортизације, утврђен у складу са Методологијом и трошак резервисања није укључен у овај трошак.

Након анализе наведеног трошка, Регулаторна комисија је одобрила износ амортизације у цјелости на сву сталну имовину, која улази у регулативну основу у складу са финансијским извјештајима подносиоца захтјева, као и на имовину која се планира активирати у тарифном периоду у износу од **5.195.579** КМ.

Трошкови материјала

Захтијевани трошкови материјала представљају планиране трошкове материјала увећане за постотак инфлације и раст цијена нафтних деривата. Подносилац захтјева је накнадно доставио фактуре и наруџбенице из текућег и претходног тарифног периода.

Евидентно је постојање инфлације и опште повећање цијена, али достављена документација за набавку материјала по појединим ставкама у поређењу са одобреним ставкама материјала из претходног тарифног поступка није једнозначно идентификовала поједине ставке, па није било могуће вршити њихово поређење како би се прихватио захтијевани проценат пораста трошкова.

Износи за поједине ставке материјала нису довољно транспарентни, а самим тим и довољно поуздани, те је Регулаторна комисија утврдила трошкове материјала на начин да се просјечни остварени годишњи трошкови материјала за период 2019-2021. године, који су преузети из ревизорских извјештаја подносиоца захтјева за сегмент дјелатности дистрибуције, увећају за:

- 11,5% процијењена стопа инфлације за период 2022. на 2021. годину на основу података Завода за статистику за првих девет мјесеци ове године и
- 1% процијењена годишња стопа инфлације за период 2023-2025. године, као што је приказано у табели 2.

Табела 2. - Трошкови материјала (КМ)

Просјек остварења 2019-2021.	1.000.332
2022. (инфлација 11,5%)	1.115.370
2023. (инфлација 1%)	1.126.524
2024. (инфлација 1%)	1.137.789
2025. (инфлација 1%)	1.149.167
ОДОБРЕНО 2023-2025.	1.137.827

Трошкови рада

Подносилац захтјева је образложио да је захтијевани износ зарада достављен на основу Плана пословања за период 2022-2024. године, а као резултат систематизације радних мјеста које су 2020. години донијеле управе предузећа свих оператора дистрибутивних система, на основу Студије реструктурирања оператора дистрибутивног система и снабдјевача (26. марта и 15. октобра 2019. године, коју је урадио консултант „PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o.“ Загреб, (у даљем тексту: Студија PWC) и посљедњег колективног уговора закљученог између послодавца и запослених.

Студија PWC, која је проистекла из одлуке Владе Републике Српске о усвајању Програма реорганизације Мјешовитог холдинга „Електорпривреде Републике Српске“ Матично предузеће а.д. Требиње, фаза 1 – реорганизација дистрибутивних предузећа и успостављање јавног снабдијевања чији приједлог је у складу са Законом о електричној енергији израдио МХ ЕРС Матично предузеће, а.д. Требиње у децембру 2020. године, а на коју се оператори дистрибутивног система позивају да представља основ за утврђивање трошкова зарада у овом тарифном поступку, даје смјернице за израду нових системизација радних мјеста по операторима дистрибутивног система, предвиђа јединствен број радних позиција по опису радног мјеста и потребној квалификационој структури (161 радно мјесто), али не утврђује и број извршилаца по појединим позицијама, јер то зависи од величине и специфичности дистрибутивног подручја.

Оператори дистрибутивних система су својим систематизацијама радних мјеста, пратећи смјернице Студије PWC у којој се не предвиђа укупан број извршилаца, одредили потребан број извршилаца за свако специфицирано радно мјесто, односно укупан потребан број запослених, при чему су испоштовали препоруку (закључак) о смањењу броја запослених за 15%, с тим да се ово смањење није односило на смањење броја запослених у дистрибутивној дјелатности, него на смањења укупног броја запослених у дистрибутивним предузећима, тј. дистрибуцију и снабдијевање. Такође, треба истаћи да је Студија PWC указала да

је затечени број запослених у електродистрибутивним предузећима за 42% већи од европских добрих пракси.

Упоредно сагледавање карактеристика дистрибутивне мреже и то трошкова захтијеваних зарада сведених на јединицу дужине мреже, број корисника мреже и потрошње између оператора дистрибутивних система у Републици Српској, указује на изузетно велика одступања између оператора дистрибутивних система међусобно, која су добрим дијелом повезана са густином крајњих купаца и потрошње, те конфигурацијом терена. Такође, поређење ових параметара са параметрима земаља из окружења (Србија, Хрватска, Црна Гора и Федерација БиХ), указује на значајна одступања, поготово када се има у виду развијеност поређених земаља и њихов БДП по становнику.

Према томе, захтијевани модел за утврђивање повећања трошкова зарада који на основу недовољно утемељеног потребног броја запослених и квалификационе структуре броја извршилаца која фаворизује радна мјеста са вишим стручним спремама, у односу на број запослених и квалификациона структуру из 2007. годину, се не може безусловно прихватити и сматрати у потпуности оправданим. Такође, овај захтјев није прихватљив и због тога што су и поменуте 2007. године оператори дистрибутивних система обављали своју дјелатност у складу са законом тј. без значајнијих сметњи, а са друге стране у посматраном периоду није дошло до значајног повећања параметара мреже. Осим тога, и сама Студија PWC на коју се оператори дистрибутивног система позивају указује на значајно веће одступање броја запослених од добрих европских пракси у односу на предложено и реализовано смањење од 15%.

С обзиром на горе наведено, односно да не постоје довољно поуздане и утемељене чињенице на основу којих би се без сумње оправдали трошкови зарада, њихов износ за наредни тарифни период је утврђен полазећи од одобреног трошка зарада дјелатности дистрибуције у тарифном поступку из 2007. године, када су ови трошкови посљедњи пут мијењани, уз увећање од 77% колико је износило повећање просјечних бруто зарада у Републици Српској у периоду 2021/2007. година. Регулаторна комисија није прихватила утицај хиперинфлаторних кретања цијена на трошкове зарада након 2021. године, како не би учествовала у додатном креирању инфлације и наставку негативних трендова.

На овај начин је уважен принцип једнакости запослених у Републици Српској и заштити стандард запослених у операторима дистрибутивних система. Такође, изјашњења представника оператора дистрибутивних система о потреби запошљавања и задржавања високообразованог и стручног кадра, посебно техничке струке, је оправдано и приоритетно, а због свега претходно образложеног то је потребно постићи у оквиру трошкова зарада утврђених на наведени начин, не улазећи при томе у потребан број запослених и појединачне зараде.

Подносилац захтјева је, у коментарима на Извјештај водитеља поступка, истакао незадовољство по питању предложеног трошка зарада, истакавши да су мишљења да је требало уважити захтјев који је подносилац доставио, а који сачињава комплетну анализу према радним мјестима, квалификационој структури и коефицијентима утврђеним према важећој систематизацији радних мјеста.

Регулаторна комисија је утврдила да наведени коментар није прихватљив, у складу са, већ, горе наведеним образложењем и прихватила је препоруку водитеља поступка, те је одобрила трошкове зарада у износу од **8.913.913 КМ**, како је приказано у табели број 3.

Табела 3. Трошкови зарада (KM)

ОПИС	
ОДОБРЕНО 2016. (2007.)	5.036.109
ОДОБРЕНО 2016. (2007.) (Захтјев)	5.726.708
ОСТВАРЕНО 2021.	11.223.030
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	11.584.905
ОДОБРЕНО 2023-2025.	8.913.913

Трошкови производних услуга

Подносилац захтјева је образложио да је захтијевани износ трошкова производних услуга преузет плана пословања, који се ради на бази историјских података. Трошкови производних услуга (трошкови услуга на изради учинака, трошкови транспортних услуга, трошкови ПТТ услуга, трошкови услуга одржавања, трошкови осталих услуга, трошкови закупнина, трошкови рекламе и пропаганди) треба да се утврде као просјечни годишњи трошкови за период 2019-2021. године, који су преузети из ревизорских извјештаја. Трошкови транспортних услуга из 2019. и 2020. године умањени су ради упоредивости са трошковима из 2021. године када је дошло до смањења трошкова ПТТ услуга због одвајања дјелатности снабдијевања. Процент смањења ових трошкова утврђен је као однос трошкова из 2021. и трошкова 2020. годину. Евидентан је раст трошкова услуга одржавања у односу на трошкове одобрене у претходном тарифном поступку.

На основу цјеловите анализе документације подносиоца, Регулаторна комисија је утврдила трошкове производних услуга у износу од **1.164.530 KM** као што је приказано у табели 4.

Табела 4. Трошкови производних услуга (KM)

ОДОБРЕНО 2016.	394.353
ОСТВАРЕНО 2021.	1.524.353
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	1.624.051
ОДОБРЕНО 2023-2025.	1.164.530

Трошкови нематеријалних услуга

Подносилац је истакао да су остварени нематеријални трошкови сачињени од: нематеријалних трошкова, нематеријалних трошкова (вертикално интегрисаног предузећа) и неконтролисаних трошкова рада и одржавања. Највећи удио нематеријалних трошкова чине услуге сертификације производних процеса, консултантске услуге и услуге ревизије. Нематеријални трошкови (вертикално интегрисано предузеће) су трошкови општих и заједничких послова. Неконтролисане трошкове рада чине услуге осигурања, чланарине, накнаде, таксе, трошкови регистрације. Захтијевани нематеријални трошкови представљају планиране трошкове базиране на историјским подацима из претходног периода.

Одлучено је да се трошкови нематеријалних услуга (трошкови адвокатских услуга, трошкови ревизије, трошкови услуга одржавања софтвера, трошкови консултантских услуга, трошкови репрезентације, трошкови непроизводних услуга, трошкови премија осигурања, трошкови платног промета, трошкови чланарина, остали нематеријални трошкови, трошкови пореза и доприноса, судске таксе) утврде као просјечни годишњи трошак за период 2019-2021. године, на основу

података из ревизорских извјештаја подносиоца захтјева, у износу од **815.971 KM**, као што је приказано у табели 5.

Табела 5. Трошкови нематеријалних услуга (KM)

ОДОБРЕНО 2016.	1.128.505
ОСТВАРЕНО 2021.	594.784
ЗАХТЈЕВ 2023-2025.	850.518
ОДОБРЕНО 2023-2025.	815.971

Када су у питању нематеријални трошкови који се односе на вертикално интегрисано предузеће МХ ЕРС МП, њихово постојање датирало је из времена када се МП финансирало првенствено из средстава која су им уплаћивала зависна предузећа, што данас није случај, с обзиром да МХ ЕРС МП има више извора финансирања.

Осим тога, с обзиром да је извршено реструктурирање МХ ЕРС и да су оператори дистрибутивног система независна привредна друштва, што је законом прописано, основа за признавање овог трошка, у оквиру регулаторног потребног прихода, не постоји. С друге стране, МХ ЕРС МП је већински власник оператора дистрибутивног система и по том основу може да располаже и управља припадајућом оствареном добити, која се одобрава у оквиру потребног прихода оператора дистрибутивних система.

Регулаторна комисија је одобрила трошак у износу од **227.398 KM**, за побољшање квалитета услуге дистрибутивне дјелатности (трошкови развоја који се не капитализују).

Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (Трошак дистрибутивних губитака)

Према изјашњењу представника подносилаца захтјева, за израчунавање количине дистрибутивних губитака коришћени су подаци из електроенергетског биланса и одобрени проценти дистрибутивних губитака по напонским нивоима из табеле 4. Рјешења о утврђивању цијена дистрибуције електричне енергије број 01-213-60/15/P-08-117 од 25. марта 2016. године.

Ово је учињено имајући у виду одлуку РЕРС-а током одржавања првог тарифног поступка 2006. године да ће се приликом признавања ових трошкова користити првенствено анализом резултата из Студије губитака, која је једина званична студија везана за ову проблематику у Републици Српској („Прорачун губитака електричне енергије у електродистрибутивним мрежама Електропривреде Републике Српске“, Београд, септембар 2002. године, чији наручилац је била „Електропривреда Републике Српске“, Требиње, а обрађивач „Електроенергетски координациони центар“, Београд, руководилац истраживања проф. др Никола Рајаковић). С обзиром да у међувремену није било нових студија по питању губитака, сматрамо да је потребно задржати исти основ и у овом тарифном поступку.

За израчунавање трошка дистрибутивних губитака подносилац захтјева је навео да је коришћена је процијењена цијена 0,1031 KM/kWh, која је добијена имајући у виду:

- „одлуку НОС БиХ“ да док се не стекну услови да се електрична енергија за покривање губитака у преносном систему може набављати на тржишту, по цијенама које ће, барем приближно, одражавати трошкове производних јединица,

а да износ тарифе за системску услугу неће изазвати тарифни шок код крајњих купаца, мандаторно одређују јединичну цијену преносних губитака у износу од 109,94 KM/MWh и

- Консултације на нивоу МХ „Електропривреде Републике Српске“.

Чланом 22. Методологије прописано је да је оператор дистрибутивног система дужан да образложи захтијеване стопе дистрибутивних губитака, посебно техничких и нетехничких, за сваку годину регулаторног периода, те да прати губитке у дистрибутивној мрежи и предузима мјере за њихово смањење, као и да Регулаторна комисија утврђује одобрену стопу дистрибутивних губитака, на основу захтијеване стопе дистрибутивних губитака и достављене документације (анализе, студије...) оператора дистрибутивних система, анализом параметара мреже: структуре и стања мреже и мјерних уређаја, структуре потрошње електричне енергије, упоредним анализама и другим расположивим подацима.

На основу података достављених у захтјевима и у току редовног извјештавања евидентно је да се дистрибутивни губици смањују из године у годину и да још има простора за њихово даље постепено смањење с обзиром на чињеницу да још увијек постоје значајне разлике у остварењу између оператора дистрибутивног система у Републици Српској и одступања у односу на студију губитака и губитака на дистрибутивној мрежи у окружењу.

Коментар на Извјештај водитеља поступка, да је неоправдано умањена укупна количина електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака у износу од 11 GWh, није се могао паушално прихватити. Проблем ињектовања енергије произведене у електранама на дистрибутивном нивоу на преносну мрежу и тиме и губитака који тим путем настају је одавно препознат. Да би се ово ријешило на правичан начин, тј. да би трошкове мрежарине платили они корисници мреже који их и узрокују, потребно је имати много детаљнију евиденцију количина и корисника тако произведене енергије. Није исправно да ту енергију за покривање дистрибутивних губитака настале због ињектовања енергије произведене у електранама на дистрибутивном нивоу на преносну мрежу плаћају крајњи купци у Републици Српској. Овај проблем је новијег датума и настао је због значајног повећања производње електричне енергије на дистрибутивном нивоу, па је ову појаву потребно додатно уредити.

Регулаторна комисија је средства потребна за покривање ових губитака у већој мјери компезовала кроз пренесене трошкове преноса и НОС-а, на начин да су за тај износ увећане количине енергије преузете са преносне мреже у износу од 72.056.913 kWh, под истим условима, а након разматрања Извјештаја водитеља поступка одобрени су и додатни дистрибутивни губици за ову количину електричне енергије у проценту од 2%, односно 1,44 GWh, с обзиром да је ријеч о електричној енергији која са 35 и 10 kV напона иде у преносну мрежу.

На основу овога и на основу цјеловите анализе документације подносиоца Регулаторна комисија сматра да је неопходно наставити са провођењем мјера за смањење дистрибутивних губитака, да се и даље задржи једнообразан приступ и да се проценти одобрених дистрибутивних губитака смање како је приказано у табели број 6.

Табела 6. Проценти одобрених дистрибутивних губитака по напонским нивоима – одобрено 2016. године и одобрено за 2023-2025.

(%)	Одобрено 2016.	Одобрено 2023-2025.
Губици у 35 kV	1,20	1,00
Губици у 10 kV	2,80	3,00
Кумулативни губици у 35 и 10 kV	4,00	4,00
Губици у 0.4 kV технички	8,00	6,50
Губици у 0.4 kV не-технички	1,70	0,50
Кумулативни губици у 0.4 kV	13,70	11,00
Укупни губици	11,36	8,97

Одобрени проценти се примјењују на преузету енергију за сваки ниво појединачно и исти проценти губитака по напонским нивоима се примјењују једнако на све операторе дистрибутивних система у Републици Српској.

Примјеном процената из табеле 6. добијају се дистрибутивни губици за све операторе дистрибутивног система, како је приказано у табели 7.

Табела 7. Дистрибутивни губици ОДС-ова

		Електро крајина	Електро-Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро-Херцеговина	УКУПНО
Потрошња укупна	(GWh)	1.733,48	710,67	540,00	362,25	228,04	3.574,43
Потрошња на 0.4 kV	(GWh)	1.260,40	499,90	397,84	290,55	167,70	2.616,39
Губици у 0.4 kV технички	(%)	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50	6,50
Губици у 0.4 kV не-технички	(%)	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Губици у 10 и 35 kV	(%)	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Губици 0.4 kV укупни	(%)	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00	11,00
Преузето за 0.4 kV	(GWh)	1.416,18	561,69	447,01	326,46	188,43	2.939,77
Потрошња на 10 kV	(GWh)	472,81	169,96	108,63	67,41	35,88	854,69
Губици 10 kV укупни	(%)	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Преузето за 10 kV	(GWh)	487,43	175,22	111,99	69,50	36,99	881,13
Потрошња на 35 kV	(GWh)	0,27	40,80	33,53	4,29	24,46	103,35
Губици у 35 kV	(%)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Преузето у 35 kV	(GWh)	0,27	41,21	33,87	4,33	24,70	104,39
Потребно преузети	(GWh)	1.903,88	778,12	592,87	401,73	250,13	3.926,73
Губици укупни	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29
Губици укупни	(%)	8,95	8,67	8,92	9,83	8,83	8,97
Губици не-технички	(%)	0,37	0,36	0,38	0,41	0,38	0,37
Губици технички	(%)	8,58	8,31	8,54	9,42	8,45	8,60
Губици 0.4 kV технички	(GWh)	148,70	58,98	46,94	35,64	19,79	310,03
Губици 0.4 kV не-технички	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Губици 0.4 kV укупни	(GWh)	155,78	61,79	49,17	34,00	20,73	324,73
Губици 10 kV	(GWh)	14,62	5,26	3,36	2,17	1,11	26,52
Губици 35 kV	(GWh)	0,00	0,41	0,34	0,05	0,25	1,05
Укупни технички губици	(GWh)	163,32	64,65	50,63	37,85	21,14	337,59
Укупни не-технички губици	(GWh)	7,08	2,81	2,24	1,63	0,94	14,70
Укупни губици	(GWh)	170,41	67,45	52,87	39,48	22,08	352,29

У табели 8. дат је преглед процената дистрибутивних губитака одобрених у претходном тарифном поступку 2016. године, остварених у 2021. години и одобрени проценти дистрибутивних губитака за тарифни период 2023-2025. године.

Табела 8. Дистрибутивни губици у % (одобрени 2016, остварени 2021, захтијевани и одобрени за тарифни период 2023-2025.)

	Електро крајина	Електро-Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро-Херцеговина	УКУПНО
ОДОБРЕНО 2016./ЗАХТИЈЕВАНО	11,61%	11,35%	10,17%	12,23%	11,28%	11,36%
ОСТВАРЕНО 2021.	12,86%	8,78%	4,93%	9,76%	8,48%	10,33%
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	8,95%	8,67%	8,92%	9,83%	8,83%	8,97%

Дакле на основу наведеног, одлучено је да се подносиоцу захтјева ЕД Пале одобре дистрибутивни губици у количини од 39,48 GWh за планирану годишњу потрошњу крајњих купаца од 362,25 GWh, умјесто захтијеваних 46,17 GWh.

Када је у питању цијена набавке електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака, 10. и 11. новембра 2022. године Регулаторној комисији су оператори дистрибутивних система у Републици Српској доставили „допуне захтјева“ у којима се наводи да су од МХ ЕРС МП добили понуду за набавку електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака по цијени од 0,1800 KM/kWh.

Регулаторна комисија има обавезу и надлежност заштите крајњих купаца и електроенергетских субјеката од скоковитих промјена тарифних ставова. Наведена цијена електричне енергије за покривање дистрибутивних губитака би представљала енормно повећање овог трошка, који би се значајно одразио на кориснике дистрибутивног система (Табела 9), због чега је одлучено да се цијена дистрибутивних губитака одобрени у износу од 0,1090 KM/kWh. У Табели 10. приказани су захтијевани и одобрени износи овог трошка.

Табела 9. Трошкови губитака (одобрени и захтијевани за тарифни период 2023-2025)

	Цијена 2016. 0,057 KM/kWh	Цијена 0,1090 KM/kWh	Цијена 0,0180 KM/kWh
Потрошња (kWh)	3.574.432.961	3.574.432.961	3.574.432.961
Губици (kWh)	352.293.415	352.293.415	352.293.415
Цијена губитака (KM/kWh)	0,057	0,109	0,18
Губици (KM)	20.080.725	38.399.982	63.412.815

Табела 10. Дистрибутивни губици – износ и трошак (захтијевани и одобрени за тарифни период 2023-2025.)

	Електро крајина	Електро-Бијељина	Електро Добој	ЕД Пале	Електро-Херцеговина	УКУПНО	
ЗАХТИЈЕВАНО	kWh	211.450.609	84.116.021	64.705.818	46.172.751	27.894.038	434.339.237
ЗАХТИЈЕВАНО	KM	21.800.558	8.672.362	6.671.170	4.760.411	2.875.875	44.780.375
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	kWh	170.405.245	67.454.451	52.869.596	39.479.892	22.084.232	352.293.415
ОДОБРЕНО 2023.-2025.	KM	18.574.172	7.352.535	5.762.786	4.303.308	2.407.181	38.399.982

Укупни трошкови пословне активности

Регулаторна комисија је одлучила да се годишњи контролисани трошкови рада и одржавања коригују коефицијентом ефикасности у износу од 1%, те су укупни одобрени годишњи трошкова пословне активности приказани у табели 11.

Табела 11. Трошкови пословне активности (KM)

ОПИС	ОДОБРЕНО 2016.	ЗАХТЈЕВ	ОДОБРЕНО
Трошкови амортизације	6.298.051	5.195.579	5.195.579
Контролисани трошкови рада и одржавања	8.459.663	16.376.943	12.259.639
Трошкови материјала	1.162.954	2.645.600	1.137.827
Трошкови зарада и накнада зарада	5.036.109	11.584.905	8.913.913
Трошкови производних услуга	904.697	1.624.051	1.164.530
Нематеријални трошкови (дио)	1.128.505	294.989	815.971
Нематеријални трошкови (вертикално интегрисано предузеће)	227.398	227.398	0
Трошкови развоја који се не капитализују	-	-	227.398
Коефицијент ефикасности (%)	-	-	1
Контролисани трошкови рада и одржавања – кориговани	-	-	12.137.042
Неконтролисани трошкови рада и одржавања (Нематеријални тр. - дио)	-	555.529	-
Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (трошак дистриб. губитака)	2.327.044	4.760.411	4.303.308
УКУПНО ТРОШКОВИ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ	17.084.758	26.888.462	21.635.930

Вриједност капитала

Подносилац захтјева је образложио начин на који се формирао капитал предузећа, те да се он односи на укупни капитал привредног друштва, а не само на дјелатност дистрибуције. У самом изјашњењу подносиоца није наведен разлог одступања капитала предузећа од вриједности регулативне основе. Према Методологији извори финансирања регулативне основе су сопствени капитал и позајмљени капитал (дугорочни кредити) у висини рационално и обазриво ангажованих средстава према финансијским извјештајима предузећа. Анализом укупног капитала према подацима из ревизорских извјештаја за 2021. годину евидентан је недостатак капитала за финансирање регулативне основе.

Због наведене неусаглашености вриједности регулативне основе и недостатка капитала извршена је корекција вриједности регулативне основе и она износи **68.838.670 KM**.

Подносилац је у својим коментарима на Извјештај водитеља поступка истакао да је сопствени капитал подцијењен и да би требао износити 87.754.793 KM, с обзиром да ЕД Пале од 1. јануара 2022. године у свом саставу нема подјелу по сегментима и да је за сегмент производње основано ново предузеће чији је 100% власник подносилац захтјева, те да су производна постројења пренесена као неновчани улог и чине капитал зависног предузећа, што имплицира да би поврат на капитал требао износити 3.865.312 KM.

Коментар подносиоца захтјева не може се прихвати из разлога што се поврат на капитал утврђује за дистрибутивну дјелатност, према вриједности капитала која је алоцирана на дјелатност дистрибуције, а преузета из финансијских извјештаја подносиоца захтјева.

На основу достављене документације подносиоца, обављене анализе улазних података Регулаторна комисија је утврдила вриједност капитала у износу од 68.838.670 КМ, од чега се 63.596.494 КМ односи на сопствени капитал, а 5.242.176 КМ на позајмљени капитал.

Стопа поврата и поврат на капитал

У достављеном захтјеву захтијевана је јединствена стопа поврата на капитал, и на сопствени и на позајмљени, у износу 6,7%. Јединствена стопа је израчуната у студији реструктурирања оператора дистрибутивног система и снабдјевача, анализа и оцена постојећег стања. Поменуто анализу је у оквиру пројектног плана реструктурирања електродистрибуција урадио „PricewaterhouseCoopers Savjetovanje d.o.o“ Загреб уз потпуни надзор, техничку подршку и консултацију „PWC Strategy&Power&Utilities“ центар извршности из Њемачке. У овој студији нису узета у обзир инфлаторна кретања, која су резултат турбуленција на тржишту капитала у претходној години.

Такође, подносилац се изјаснио да реализоване ревалоризационе резерве немају утицај на поврат.

Регулаторна комисија утврђује стопу поврата на капитал као пондерисани трошак капитала, који укључује трошак сопственог капитала и трошак позајмљеног капитала. Параметри на основу којих је утврђена стопа поврата на капитал приказани су у табели која 12.

Табела 12. Стопа поврата на капитал

Rf - безризична каматна стопа	4,16%
β - бета коефицијент	0,63
Rm - тржишна премија ризика	4,43%
Kpp - коефицијент корекције	0,97
Цск – цијена сопственог капитала Цск = $Rf + \beta (Rm - Rf)$	4,33%
Цпк = цијена позајмљеног капитала	3,98%
СП – стопа поврата	4,16 %

Безризична каматна стопа R_f је просјечна каматна стопа која је остварена на Бањалучкој берзи хартија од вриједности а.д. Бања Лука.

Подаци за β - бета коефицијент за електричну енергију и R_m - тржишна премија ризика утврђени су на основу података из Дамодарон базе података, узимајући у обзир чињеницу да је тржишна премија ризика у сектору електричне енергије нижа од опште тржишне премије ризика, као и да на основу историјских података у електроенергетском систему Републике Српске није било изражених ризика улагања и да је према томе ризик пословања за регулисану дјелатност дистрибуције мањи него за остале дјелатности.

K_{pp} је утврђен у складу са Методологијом, према подацима из финансијских извјештаја подносиоца за 2021. годину.

Услјед недостатка података, цијена позајмљеног капитала је процјењена према подацима осталих оператора дистрибутивног система, из разлога што је већина кредита реализована заједнички на нивоу Мјешовитог холдинга.

Регулаторна комисија је утврдила стопу поврата на капитал Електродистрибуцији Пале према Методологији и параметрима приказаним у горњој табели у износу од **4,16%**, умјесто захтијеваних **6,7%**.

На основу препоручене регулативне основе из табеле 1. и препоручене стопе поврата из табеле 12. добија се поврат на капитал у износу од **2.861.200 КМ**.

Остали приход

Подносилац је навео да захтијевани остали приходи представљају приходе настале од активирања сопствених учинака, као и приходе од закупнина и приходе од фондова (рефундирање боловања).

Регулаторна комисија је одлучила је да се остали приход утврди као просјек остварених осталих пословних прихода за период 2019-2021. године, који су преузети из ревизорских извјештаја подносиоца захтјева и да се призна у износу од **1.180.510 КМ**.

Регулаторни годишњи потребан приход

На основу напријед наведеног, утврђен је регулаторни годишњи потребан приход у износу од **23.316.619 КМ**, као што је приказано у табели 13.

Табела 13. Регулаторни годишњи потребан приход (КМ)

Трошкови пословне активности - одобрено	21.653.930
Поврат на капитал - одобрено	2.861.200
Остали приход - одобрено	1.180.510
РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД - ОДОБРЕНО	23.316.619

Утврђивање трошкова коришћења преносне мреже

Пренесени трошкови преноса, НОС-а, системских и помоћних услуга (трошкови коришћења преносне мреже) су израчунати на основу електроенергетских величина планираних Електроенергетским билансом Електропривреде Републике Српске, односно утврђеног плана дистрибуције за тарифни период 2023-2025. годину и цијена за ове услуге које је утврдила Државна регулаторна комисија за електричну енергију.

У табели 14. приказана је основица за израчунавање трошкова коришћења преносне мреже, јединичне цијене за израчунавање трошкова и припадајући трошкови.

Табела 14. Пренесени трошкови – ОДОБРЕНО

ОПИС	Одобрено
Основица за израчунавање трошкова коришћења преносне мреже	
Потрошња (kWh)	362.247.557
Преузимање из преносне мреже (kWh)	195.230.823
Производња ДХЕ и МХЕ (kWh)	155.867.251
Преузимање на ДН из других система (kWh)	11.149.483
Дистрибутивни губици (kWh)	39.479.892
Додатно (kWh)	72.056.913
Преузимање из преносне мреже за обрачун (kWh)	306.767.629
Збир неистовремених вршних оптерећења (kW)	681.898
Цијене коришћења преносне мреже	

Цијена преноса (KM/kWh)	0,0058
Цијена преноса (KM/kW)	1,4720
Цијена НОС-а (KM/kWh)	0,00078
Цијена преносних губитака (KM/kWh)	0,10900
Цијена СР и ТР (KM/kWh)	0,00479
Трошак преносне мреже (преноса, НОС и помоћне услуге)	
Трошак преноса (преуз. из пр. мр.) (KM)	2.776.870
Трошак НОС-а (преуз. из прен. мр.) (KM)	240.199
Трошак преносних губитака, СР и ТР (KM)	2.459.243
Укупно коришћење преносне мреже (KM)	5.476.313

Дакле, на основу података из табеле 14. Регулаторна комисија је утврдила трошкове коришћења преносне мреже у износу од **5.476.313 KM**, умјесто захтијеваних 3.962.215 KM.

Укупан потребан приход за одређивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској

Укупни потребан приход треба да обезбиједи оператору дистрибутивног система поуздан и ефикасан рад и развој електродистрибутивног система, као и адекватан квалитет снабдијевања електричном енергијом. Тарифни ставови треба да покрију трошкове дистрибутивне дјелатности (трошак дистрибутивне мреже и трошак оправданих дистрибутивних губитака) и трошкова коришћења преносне мреже који се преносе на дјелатност дистрибуције.

У табелама 15. и 16. приказан је укупан потребан приход за оператора дистрибутивног система ЕД Пале, који представља основ за одређивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској.

Табела 15. Укупни потребан приход (KM)

РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД	23.316.619
ТРОШКОВИ ПРЕНΟΣНЕ МРЕЖЕ	5.476.313
УКУПНИ ПОТРЕБАН ПРИХОД - ОДОБРЕНО	28.792.932

Табела 16. Укупан потребан приход по ставкама (KM)

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ПАЛЕ						
Опис	Одобрено 2016.	Остварење	ЗАХТЈЕВ 29.4.2022.	ЗАХТЈЕВ 14.9.2022.	Одобрено	
		2021.	2023-2025.	2023-2025.	2023-2025.	
1	РЕГУЛАТИВНА ОСНОВА	87.488.080	91.470.362	93.428.032	93.428.032	93.471.062
2	Трошкови амортизације	6.136.784	5.644.743	5.195.579	5.195.579	5.195.579
3	Контролисани трошкови рада и одржавања	8.361.907	14.481.623	16.376.943	16.376.943	12.259.639
3.1	Трошкови материјала	1.873.290	1.084.763	2.645.600	2.645.600	1.137.827
3.2	Трошкови зарада и накнада зарада	5.726.708	11.223.030	11.584.905	11.584.905	8.913.913
3.3	Трошкови производних услуга	394.353	1.524.353	1.624.051	1.624.051	1.164.530
3.4	Нематеријални трошкови (дио)	76.413	177.998	294.989	294.989	815.971

3.5	Нематеријални трошкови (вертикално интегрисано предузеће)	291.143	471.479	227.398	227.398	0
3.6	Трошкови развоја који се не капитализују	-	-	-	-	227.398
3К	Контролисани трошкови рада и одржавања са коеф. еф. (1%)					12.137.042
4	Неконтролисани тр. р. и о. (немат. трошкови - дио)	259.023	416.786	555.529	555.529	0
5	Дјелимично контролисани трошкови рада и одржавања (трошак дистрибутивних губитака)	2.328.255	2.279.827	4.760.411	4.760.411	4.303.308
5.1	Количина (kWh)	40.850.000	45.706.858	46.172.751	46.172.751	39.479.892
5.2	Цијена (KM/kWh)	0,0570	0,0498	0,1031	0,1031	0,1090
6	УКУПНО ТРОШКОВИ ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ (2)+(3К)+(4)+(5)	17.085.969	22.822.979	26.888.462	26.888.462	21.635.930
7	Вриједност капитала	87.488.080	91.470.362	93.428.032	93.428.032	68.838.670
8	Стопа поврата WACC (%)	3,39%	3,39%	6,70%	6,70%	4,16%
9	ПОВРАТ НА КАПИТАЛ	2.968.635	3.009.288	3.155.494	3.155.494	2.861.200
10	ОСТАЛИ ПРИХОД	1.459.107	2.405.146	2.662.333	2.662.333	1.180.510
11	РЕГУЛАТОРНИ ГОДИШЊИ ПОТРЕБАН ПРИХОД ОДС-а (6)+(9)-(10)	18.428.883	23.427.121	27.381.623	27.381.623	23.316.619
12	ТРОШКОВИ ПРЕНΟΣНЕ МРЕЖЕ	4.037.102	3.578.733	3.962.215	3.962.215	5.476.313
13	УКУПНИ ПОТРЕБАН ПРИХОД (11)+(12)	22.465.985	27.005.854	31.343.838	31.343.838	28.792.932
14	План дистрибуције ел. ен. (kWh)	293.097.938	340.640.088	341.247.557	341.247.557	362.247.557
15	Просјечна цијена (KM/kWh) (13)/(14)	0,0767	0,0793	0,0919	0,0919	0,0795

Расподјела трошкова дистрибутивне дјелатности на тарифне елементе и категорије потрошње

Подносилац захтјева није у свом захтјеву доставио приједлог јединствених тарифних ставова по тарифним групама, а како је навео разлог је у чињеници да постоји потреба за провођењем поступка током којег ће бити утврђене потребе промјене важећег Тарифног система, како би исти био у цјелости усклађен са новом Методологијом, али и размотрена питања измјена у вези са корекцијом односа висине накнада у вишој и нижој сезони, вишем и нижем дневном тарифном ставу, те оптимизација броја тарифних група у које се сврставају корисници система на 0,4 kV напону.

На формалној расправи разматрана су и питања у вези са Тарифним системом, а подносилац захтјева доставио је и коментаре на Радни материјал тарифног система који је Регулаторна комисија објавила 21. јула 2022. године.

Питања у вези са категоријама потрошње, тарифним групама и временским диференцирањем тарифних ставова, на што је указао подносилац захтјева, се разматрају у Тарифном систему, а нацрт овог акта Регулаторна комисија је утврдила 10. новембра 2022. године, а када је у питању сам начин расподјеле

трошкова дистрибутивне дјелатности на тарифне елементе и категорије потрошње препорука водитеља поступка је да се користе исти принципи као у претходним тарифним поступцима, а што је приказано у наставку.

Трошкови дистрибутивне дјелатности у висини одобреног потребног прихода се распоређују на категорије потрошње и групе купаца сразмјерно трошковима које проузрокују систему.

Начин расподјеле зависи од расположивих података и заснива се на граничним трошковима (трошкови будућих промјена) или оствареним трошковима.

Расподјела трошкова дистрибутивног капацитета на категорије потрошње и тарифне групе урађена је на основу анализе граничног трошка дистрибутивног капацитета (из претходног тарифног поступка), анализе оптерећења категорија потрошње и тарифних група (неистовремено вршно оптерећење, истовремено вршно оптерећење, коефицијенти истовремености унутар категорија и група, коефицијенти истовремености категорије и групе у односу на систем). Цијена дистрибутивног капацитета је утврђена усклађивањем потребног прихода дистрибуције са приходом по граничном трошку, примјеном коефицијента корекције на гранични трошак капацитета сваке категорије потрошње.

Расподјела трошкова дистрибутивне мреже на тарифне елементе извршена је према природи трошка, тако што су фиксни трошкови, а то су трошкови дистрибутивног капацитета, приписани тарифном елементу обрачунска снага, а варијабилни трошкови, а то су трошкови губитака електричне енергије у мрежи, приписани тарифном елементу активна електрична енергија, док су трошкови преносне мреже приписани тарифним елементима обрачунска снага и активна електрична енергија у омјеру у ком је то утврђено од стране ДЕРК-а.

За кориснике дистрибутивног система којима се обрачунска снага утврђује мјерењем, цијена дистрибутивног капацитета (цијена обрачунске снаге) једнака је овако утврђеној цијени.

За кориснике којима се обрачунска снага не утврђује мјерењем, дио трошкова дистрибутивног капацитета настао као разлика укупног дистрибутивног трошка и трошка годишње пројектоване потрошње настале на бази неистовременог вршног оптерећења и припадајући трошкови преноса прераспоређен је у односу 55% на снагу, а 45% на енергију. Наиме, иако је по својој природи трошак коришћења дистрибутивне мреже фиксан и не зависи од потрошње крајњег купца већ само од снаге која је за њега резервисана, с обзиром да мјерење снаге не постоји за све купце, неоправдано је за купце којима се снага не мјери већи дио ових трошкова обрачунавати кроз снагу, тј. у овом случају у фиксном износу, јер се износ обрачунске снаге утврђује на основу анализе оптерећења једнако за све купце у једној групи потрошње на основу просјечних показатеља. Пракса да се дио трошкова дистрибутивне мреже распоређује на варијабилни дио (по kWh) присутна је у свим земљама окружењу и Европске Уније, при чему се проценат расподјеле разликује од земље до земље.

Трошак губитака електричне енергије је распоређен сразмјерно препорученим оправданим процентима техничких губитака по напонским нивоима, док је трошак комерцијалних губитака распоређен равномјерно на све категорије потрошње.

На основу претходно наведеног и Тарифног система извршиће се расподјела укупних трошкова подносица захтјева на тарифне елементе, категорије потрошње и тарифне групе и утврдити јединствени тарифни ставови за кориснике дистрибутивних система у Републици Српској.

Правна поука се заснива на одредби члана 25. Закона о енергетици, те члану 5. и 15. Закона о управним споровима (Службени гласник Републике Српске, број 109/05 и 63/11).

Поука о правном лијеку:

Ово рјешење је коначно. Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења.

Предсједник

Владислав Владичић